

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, dnia 24 maja 2010 r.

RPO - 572441 - I/07/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

APEL
Rzecznika Praw Obywatelskich
do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast
przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

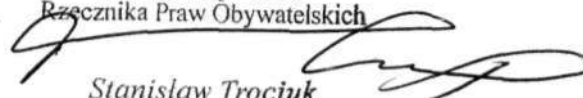
W dniu 20 czerwca bieżącego roku Polacy będą wybierać Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Tradycyjny sposób organizowania wyborów powszechnych utrudnia udział w głosowaniu coraz większej grupie osób niepełnosprawnych. Na zmniejszenie frekwencji wpływa też rosnąca liczba wyborców w podeszłym wieku. Według deklaracji osób nieuczestniczących w wyborach, jednym z głównych powodów ich absencji są różnego rodzaju obiektywne trudności w dotarciu do lokali wyborczych.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 127 ust. 1 Konstytucji, jest wybierany w wyborach powszechnych. Oznacza to, że organy władzy publicznej powinny umożliwić oddanie głosu wszystkim obywatelom wyrażającym chęć współdecydowania o losach państwa i narodu, którzy nie zostali pozbawieni tej możliwości prawomocnym wyrokiem sądowym. Nie ulega wątpliwości, że osobom niepełnosprawnym oraz osobom starszym należy stworzyć odpowiednie warunki zapewniające możliwość udziału w głosowaniu. Pogląd ten podzielił Sąd Najwyższy uznając, że niezapewnienie możliwości głosowania osobom z niepełnosprawnością, które przybyły do lokalu wyborczego narusza zasadę powszechności wyborów (postanowienie SN z dnia 25 października 2000 r., sygn. III SW 54/00). Wprawdzie osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy osoby trzeciej, a także - za sprawą nowelizacji prawa wyborczego, głosować przez pełnomocnika, jednak doświadczenia poprzednich wyborów wskazują, że usytuowanie oraz warunki techniczne lokali wyborczych w wielu wypadkach

stanowią poważną barierę dla osób ze schorzeniami narządów ruchu, osób niewidomych, a także osób w podeszłym wieku w realizacji przysługującego im prawa wyborczego. Zgodnie z art. 24 a ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze *Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.) wójt (burmistrz, prezydent miasta) ma obowiązek zapewnić w każdej gminie lokale wyborcze odpowiadające warunkom technicznym określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w *sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych* (Dz. U. Nr 81, poz. 888, dalej: rozporządzenie). W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia, szczegółowe wymagania techniczne powinien spełniać jeden lokal wyborczy na 15 000 mieszkańców i nie mniej niż jeden w każdej gminie. To zdecydowanie za mało. Nie ulega wątpliwości, że dla sprawnego przeprowadzenia głosowania wszystkie lokale wyborcze powinny być łatwo dostępne dla osób w podeszłym wieku, osób o ograniczonych możliwościach ruchowych oraz przewlekle chorych. Wybory są bowiem, obok innych praw i wolności obywatelskich, jedną z podstaw rządów demokratycznych.

W związku z powyższym apeluję do Szanownych Państwa - wójtów, burmistrzów i prezydentów miast - o takie przygotowanie lokali wyborczych, aby umożliwić oddanie głosu wszystkim obywatelom wyrażającym chęć współdecydowania o losach państwa i narodu. Zwracam się z uprzejmą prośbą o zweryfikowanie stanu technicznego lokali obwodowych komisji wyborczych i przeprowadzenie niezbędnych remontów i napraw. W szczególności gruntownego przeglądu wymagają podjazdy i windy dla osób niepełnosprawnych. Ponadto apeluję o umożliwienie osobom niepełnosprawnym skorzystania w dniu wyborów z bezpłatnego transportu na terenie gminy, który pozwoli im dotrzeć do lokalu wyborczego, a także spopularyzowanie wiedzy na temat głosowania przez pełnomocnika - nowej instytucji prawa wyborczego.

Osobom niepełnosprawnym oraz osobom w podeszłym wieku przysługują takie same prawa i wolności jak innym obywatelom, w tym czynne prawo wyborcze. Państwo polskie jest zobowiązane, zarówno Konstytucją jak i międzynarodowymi aktami praw człowieka, do ułatwiania tym osobom udziału w głosowaniu. Wierzę, że wspólny wysiłek pozwoli zapewnić **WSZYSTKIM** obywatelom możliwość wyrażenia opinii, komu powierzyć prawo decydowania o naszej przyszłości.

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk